

## Uurimistöõ teemad

*NB! Koostöös juhendaja ning Muinsuskaitseametiga on võimalik väljapakutud teemade kitsendamine või täpsustamine seminari-, bakalaureuse-, magistri või doktoritöö nõuetele vastavaks*

### KUNST

- Põlvamaa Tilsi mõisa peahoone baroksed sisedetailid ja hilisemad kihistused
- Mardikakahjustusega vallasesemed. Mardikatõrje- ja restaureerimisvõimalused
- 19–20. sajandi I poole tööstuslik tarbekunst. Eri töökodade (eriti just metallist tooted) toodang. Töökodade loomine, tooted, kataloogid, toodete levik jne. Laiemalt on seni uuritud väärismetallist toodete ala, ka suuremaid mööblitööstuseid
- Metallvalgustid (*mitte hõbe*) Eestimaa luterlikes kirikutes ja ühiskondlikes hoonetes 19. saj ja 20. saj esimesel veerandil. Milliseid valgusteid kasutati (materjal, tehnoloogia), kes need valmistas ning kus seda tehti
- Metallist sakraalesemed (*mitte hõbe*) Eestimaa luterlikes kirikutes ja ühiskondlikes hoonetes 19. saj ja 20. saj esimesel veerandil. Milliseid sakraalesemeid kasutati (materjal, tehnoloogia), kes neid valmistas ja kus seda tehti
- Metallist ja ka hõbedast valgustid ja sakraalesemed apostlik-õigeuskirikutes Eestimaal 18.–19. saj. Milliseid valgusteid ja sakraalesemeid kasutati (materjal, tehnoloogia), kus neid valmistati ja kes seda tegi
- Hauatähiste restaureerimine
- Värviuuringute tegemise ajalugu ja hetkeolukord. Kõige tulemuslikuma/ efektiivsema meetodika väljatöötamine
- Mõisate ajaloolised interjöörid värviuuringute aruannete põhjal

### EHITISED

- Kirikute biokahjustused
- Maakondade kaupa kindla hoone liigi inventeerimine, s.h ajaloo uurimine, seisukorra fikseerimine ja fotografeerimine. Näit vesiveskid, mõisa abihoonetest tallid vms. Mõisa abihoonete kohta on väga vähe infot.
- Tehnikamälestistest ja eriti just vabrikute ja tööstushoonete sisseseadmete säilitamise võimalused ja vajadused
- Nõukogude-aegse ehituspärandi väärtustamine ja kaitsemeetmed
- Erinevate uuemate ehitusmaterjalide restaureerimise võimalused
- Vanemate majade restaureerimise energiatõhusus arvestades erinevate materjalide olelusringi ja ehitiste kasutusaega
- Bussijaamade ja raudteejaamade taaskasutamise võimalused - mida teha, kui rong enam ei käi ja bussipileti saab osta telefoniga
- Muinsuskaitse eritingimused 20. saj projektis mälestiseväärseks tunnistatud hoonetele (ei pea tegema ühe tööga kõigile, aga võiks arutada probleematikat, mida mil määral kaitsta, mida võiks muuta ja asendada ning koostada näitlikud eritingimused osadele hoonetele)
- Kobarkeldrid Eestis
- Ajaloolised kõrvalhooned Eestis (puukuurid, pesuköögid, aidad jne.)

- Doktoraadid ehk maahaiglad Eestis. Levik, koosseis ja säilivus

## **ARHEOLOOGIA**

- Arheoloogiapärandi kaitse ajalugu Eestis. Praktikate analüüs, arheoloogiapärandi õiguslik seisund, kaitseesmärkide täitmine.
- Arheoloogilised leiud, kuuluvus, haldamine ja säilitamine. Euroopa praktikate analüüs.
- Arheoloogia rahastamise/tööde teostamise printsiipide võrdlus Euroopa kontekstis (kas arheoloogia peaks olema tsentraalsele (Prantsusmaa; Skandinaavia), föderaalsetele (Saksamaa) või eraettevõtluse (Suurbritannia) printsiipidele ülesse ehitatud)
- Individuaalne ja kollektiivne vastutus kultuuripärandi suhtes - vabatahtlikud arheoloogiapärandi uurimisel ja kaitsmisel (Faro konventsioon).
- Digitaalne arheoloogiapärand. Eesti praktikad Euroopa kontekstis – andmebaasid, kasutusotstarbed ja eesmärgid, teabe kättesaadavuse mõjuhinnangud arheoloogiapärandi säilimisele.
- Maapiirkondade arheoloogiamälestised: väljaselgitamine ja piiritlemine – uurimisküsimused ja -metoodika, kaitsekorraldus (liigiti: elupaigad, matmispaigad, pühapaigad, töö- ja kommunikatsioonipaigad).
- Varased mõisakeskused arheoloogiapärandina – uurimisküsimused ja -metoodika, kaitsekorraldus
- Mõisapargid, maastikudisain uusajal ja selle arheoloogilise uurimise võimalused
- Kommunikatsiooniarheoloogia (teed, sillad, jõületuskohad, sadamakohad jms)
- 19.-20. sajandi arheoloogiline uurimine. Probleemid ja võimalused, sh lahingupaikade ja sõjahaudade uurimise eetika.
- Kohanimed, kartograafilised ja kirjalikud allikad muististe kajastajana ning tuvastamise allikana. Allikakriitika, kasutusvõimalused.
- Mittedestruktiivsete otsinguvahendite kasutusvõimalused arheoloogiapärandi uurimisel (metallidetektor, georadar jms)
- Geoloogilise uurimistöö ja tarbegeoloogia andmete kasutamine muististe väljaselgitamisel ja piiritlemisel

## **JURIIDIKA**

- Mälestiste väärtuspõhise hindamise vastavus Eestis kehtiva seadusandlusega (s.h arvestades rahvusvahelisi dokumente, mis on Eesti riigi poolt ratifitseeritud või kavas ratifitseerida)
- Mälestiste väärtuspõhise hindamise metoodika analüüs
- Kultuurimälestiste sisse- ja väljaveoseaduse analüüs. Kas on piisav/ mida peaks muutma?
- Objekti kultuuriväärtuslikuks tunnistamise kriteeriumid
- Vanavara vs kultuurimälestis kultuurimälestiste sisse- ja väljaveoseaduse valguses
- Muinsuskaitse eritingimused planeeringutele. Mida peaks dokument kajastama ja millistele põhimõtetele tuginema? Analüüs näidete varal
- Kaitsevööndite määramine. Kaitsevööndite määramise korra analüüsimine näidete varal. Mida on määramisel seni arvesse võetud (kas tellija või avalikku huvi) ning mida peaks võtma. Ettepanekud korra tõhustamiseks.
- Rebala muinsuskaitseala ajalugu. Rikkaliku ajaloopärandiga (külad, talud, krundid, kõlvikud ja nende ajaloolised piirid, arheoloogia-, ajaloo-, tehnika-, kunsti- ja

loodusmälestised) iidsel kultuurmaastikul kehtivate regulatsioonide analüüsimine ning ettepanekud regulatsioonide täiendamiseks. Muinsuskaitseala vaatlemine Euroopa maastikukonventsiooni valguses.

## **MEEDIA**

- Muinsuskaitse kuvand meedias aastatel 2009–2011
- Meediamonitoring muinsuskaitse teemadest
- Muinsuskaitseamet elektroonilises meedias (kodulehekülg, facebook, uued võimalused)

## **MAJANDUS**

- Investeeringud kultuuripärandisse. Struktuurivahenditest korrastatud mälestised

### **Ida-Virumaa**

- Ida-Viru stalinistlik arhitektuuripärand
- Paas kui ehituskivi Narva kontekstis, rõhuasetusega bastionidele ja muudele linnakindlustustele (miks mitte ka ülejäänud vanematele ehitistele). Eesmärgiks on Narva rajatiste ehitamisel kasutatud kivi päritolu, keemilise koostise, ehitustehniliste omaduste jne kaardistamine. Praktiline väljund ja vajadus olemas, kuna säärast uurimust varem tehtud ei ole ja seda teavet on edasiste tööde tegemiseks väga vaja. Järgmisel aastal hakatakse restaureerima Victoria bastionit, selle tarbeks on plaanis avada Narva külje all paekarjäär.
- Narva linnaehituslik kujunemine pärast II maailmasõda. Teema on aktuaalne, kuna lähiajal on kavas kokku panna Narva linnaehituse ajalugu, pikemas perspektiivis anda välja vastavaid publikatsioone. Teema hõlmab endas erinevaid pisemaid alateemasid: fotokogu loomine ja korrastamine, linna fotografeerimine professionaalsel tasemel, kaardimaterjaliga töötamine, dokumentide läbitöötamine ja korrastamine. Teemat on siiani vaid põgusalt uuritud, samas on materjali selle kohta üksjagu. Selle teema raames saaks moodustada ka kitsamaid alateemasid, nt mikrorajooni planeeringud, stalinistlikud tüüpprojektid jne.
- Aseri ehitismälestiste (tööstushooned) tehnilise seisukorra ekspertiis

### **Saaremaa**

- Taluarhitektuuri uurimine. Eeskätt majandushoonete (sepikojad, kuivatid, paargud ja saunad) väärtuslike detailide inventeerimine ja mõõdistamine
- Saaremaa, Hiiumaa ja Läänemaa militaarobjektide perspektiiv. Kasutus, eksponeerimine, turismimarsruutide loomine jne
- Saare mõisakompleksi uurimine (arvatav kloostri asupaik)

### **Läänemaa**

- Lihula mõisa viinavabriku varemete konserveerimis- ja eksponeerimiskontseptsioon
- Riguldi mõisakompleksi restaureerimisvisioon. Tõllakuuri varemete eksponeerimiskontseptsioon ja insener-tehniline lahendus
- Virtsu mõisa abihooned tall-tõllakuur ja ait. Väärtuste analüüs (detailide inventeerimine) ja restaureerimisettepanekud
- Kaitse all olevate Noarootsi pastoraadi kõrvalhoonete väärtuse analüüs. Kas hoonetel on mälestise tunnuseid?
- Räägu mõisa aida hooldustööde juhend

- Piirsalu raketibaasi inventeerimine
- Säilinud munakiviteelõikude ja sildade inventeerimine ja seisukorra hindamine endisel Risti-Virtsu maanteel. (kuivõrd üldse on säilinud ja kuidas säilitada-eksponeerida)
- Vatra mõisa magasiada konserveerimistööde kava
- Tuudi mõisa peahoone ja jääkeldri seisukorra hinnang (väärtuslike detailide inventeerimine).

### **Harjumaa**

- Harjumaa miljö. Ülevaade erinevate valdade miljöaladest ja ettepanekud miljöaladele ehitustingimuste seadmiseks.
- Aegviidu raudteejaama hooned – tööliste elamud (2), pakihoid, veetorn ja tualettruum. Väärtuslike detailide inventeerimine, tegevuskava hoone korrastamiseks või konserveerimisettepanekud Aegviidu raudteejaama hoonete korrastamiseks/konserveerimiseks, elamutele katustele eritingimused +projektid. Veetorni eritingimused /konserveerimisettepanekud/restaureerimisprojekt või ettepanekud pakihoiu, tualettruumide ja veetorni kasutuselevõtuks või kasutuse andmiseks /või konserveerimiseks ning restaureerimisettepanekud
- Habaja mõisa karjakastell, töolistemajad (2), värkstuba, viinavabrik, viinaait, veski. Insener-tehniline ekspertiis värkstoa müüritisele, (praod, vajumised) ning lahendus. Habaja mõisa veski tegevuskava on olemas, vajalikud on muinsuskaitse eritingimused, ettepanekud veski restaureerimiseks või konserveerimiseks/ restaureerimisprojekt, uus omanik valmis alustama restaureerimistöödega.
- Valkla mõisa aida väärtuslike detailide inventeerimine. Aidale insener-tehniline ekspertiis ja tegevuskava/ettepanekud konserveerimiseks
- Ravila mõisa härjatali (müürlatt katki, katus vajunud) insener-tehniline ekspertiis ja tegevuskava/ettepanekud konserveerimiseks kavaleride maja (seintes vajumispraod). Insener-tehniline ekspertiis ning lahendus / tegevuskava/ettepanekud konserveerimiseks/ katustamiseks eritingimused ja projekt; aednikumaja, millest on säilinud ainult kiviosa, hävinud on mõlemal pool hoonet olnud kasvuhooned, vajalikud eritingimused, ettepanekud taastamiseks / või ainult aednikumaja kohta eritingimused ja projekt
- Kolga mõisakompleks. Väärtuslike detailide inventeerimine teenijate majas +eritingimused, kontseptsiooni loomine, insener-tehnilised ekspertiisid/ lahendused säilinud müüritistele/ müüride katmine/ müüritise konserveerimine. Kuna kompleksis on palju hooned, siis on võimalikud valikud suured. Hooned, kus on ainult müüritis säilinud, siis seal konserveerimisettepanekud ja /või tegevuskava. Rehil on katus peal veel, siis eritingimused ja katustamine. Aida konserveerimiseks ettepanekud või tegevuskava.
- Kudasoo mõisa meierei, sepikoda, teenijatemaja (hoonete müürid vajuvad laiali) insener-tehniline ekspertiis ning lahendused konserveerimiseks.
- Kiviloo linnuse varemestunud müüride konserveerimine, tegevuskava/ettepanekud ol olevate müüride säilitamiseks.
- Rebala muinsuskaitsealal ajalooliselt väärtuslike hoonete inventariseerimine.

### **Lääne-Virumaa**

- Võhmuta mõisa peahoone (ka abihoonete) väärtuslike detailide inventeerimine, hooldustööde kava
- Einmanni mõisa peahoone (ka abihoonete) väärtuslike detailide inventeerimine, hooldustööde kava

### **Jõgevamaa**

- Torma postijaama sepikoja (24055) ja tall-tõllakuuri (24054) müüride konserveerimiskontseptsioon
- Jõgeva mõisa peahoone (23886) välisseinte restaureerimise kontseptsioon ning insener-tehniline lahendus hoone toortelistest müüride päästmiseks
- Saare mõisa aida (24052) insener-tehniline lahendus hoone päästmiseks (seintes praod, kaaristu laguneb)
- Kaarepere mõisa ait-kuivati (23958) insener-tehniline lahendus hoone konserveerimiseks
- Pala mõisa kuuri (23956) insener-tehniline lahendus hoone konserveerimiseks (hoone seinad hakkavad laiali vajuma)
- Lustivere mõisa aednikumaja- kasvuhoone (24031) konserveerimiskontseptsioon
- Lustivere mõisa peahoone (24025) viimistluskihtide uuringud
- Võisiku mõisa peahoone (24038) viimistluskihtide uuringud
- Kuremaa mõisa peahoone (23902) siseviimistluse uuringud
- Samuti Uue-Põltsamaa mõisa peahoone (24012) siseviimistluse uuringud

### **Pärnumaa**

- Audru mõisakompleksi (magasiait, viinavabrik, viinaait, moonakatemaja, teenijatemaja-kellatorn, õlleköök, kõrts) ajalooline uurimus ja hoonete väärtuslike detailide inventeerimine
- Sauga-Kambi karjamõisa valitsejamaja ajalooline uurimus ja väärtuslike detailide inventeerimine
- Koonga mõisa peahoone, valitsejamaja ja talli ajalooline uurimus ja väärtuslike detailide inventeerimine
- Keblaste mõisa valitsejamaja, ait-kuivati, keldri ja tuuleveski ajalooline uurimus ja väärtuslike detailide inventeerimine
- Jäärja mõisa peahoone, valitsejamaja, aida, tõllakuuri, talli, kutsarimaja ja tall-tõllakuuri ajalooline uurimus ja väärtuslike detailide inventeerimine
- Tori mõisakompleksi (peahoone, jääkelder, tallihooned, viljaait, sepikoda, viinakelder, viinaköök, rehi, küün) ajalooline uurimus ja väärtuslike detailide inventeerimine
- Paadrema mõisa ajalooline uurimus ja väärtuslike detailide inventeerimine
- Tarva doktoraadi haigla, keldri ja tall-tõllakuuri ajalooline uurimus ja väärtuslike detailide inventeerimine
- Surju raudteejaama peahoone ajalooline uurimus ja väärtuslike detailide inventeerimine
- Uue-Varbla mõisa keldri, talli, aida ja kuivati ajalooline uurimus ja väärtuslike detailide inventeerimine
- Uue-Varbla mõisa peahoone värviuuringud

### **Viljandimaa**

- Mulgi taluhäärberid. Juba kogutud ajaloolise info (hooneid on põhjalikult uurinud Heiki Pärdi), seisukorra ning väärtuste alusel analüüsida, millised häärberid vajaksid kaitse alla võtmist
- Külakoolihoonete ja vallamajade inventeerimine
- Turva vesiveski ajalugu ja väärtuslike detailide inventeerimine
- Morna mõisa inventeerimine
- Viljandi kultuuriseltsi Koit maja inventeerimine

### **Võrumaa**

- Sõmerpalu mõisa peahoone (ka abihoonete) väärtuslike detailide inventeerimine, hooldustööde kava. Halvas või avariilises seisus oleva hoone puhul ka konserveerimiskontseptsioon
- Vana-Antsla mõisa peahoone (ka abihoonete) väärtuslike detailide inventeerimine, hooldustööde kava. Halvas või avariilises seisus oleva hoone puhul ka konserveerimiskontseptsioon
- Väimela mõisakompleksi abihoonete väärtuslike detailide inventeerimine, hooldustööde kava. Halvas või avariilises seisus oleva hoone puhul ka konserveerimiskontseptsioon